

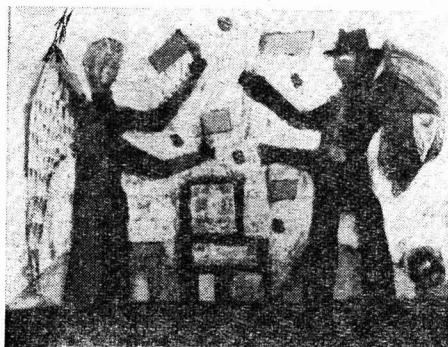
ciát, nem azért történt, mert más nem akadt, mert hiszen akadt, hanem mert Pápán akkor ő tudott legjobban franciául. Az ugyancsak zsidó *Herz Dávid* mellett is akadt volna akár akadémista diák is, aki a rajtot tanítja rendkívüli órákon, aminthogy számos ilyen példa található is az iskola történetében; mégis *Herz Dávidot* alkalmazta megbízott tanárként a Főiskola, mert országos hírvé tehetséges festő volt és pedagógusnak is megfelelő lévén, a hitfelekezeti hovatartozandóság a minőségre érzékeny kollégiumi vezetés számára nem lehetett kizáró ok. És amikor az iskola orvosa, az ugyancsak izraelita *Steiner József* doktor több évtizedes iskolaorvosi működés után nyugalomba vonult, éppen azért tett jelentős alapítványt, hogy hálája töredékét lerója ama Kollégium iránt, amelynek orvosa lehetett, a teológián éppúgy, mint a gimnáziumban és a tanítóképzőben, s amelyben két fia leérettségizhetett anélkül, hogy emberi méltóságát megalázó gúny tárgya lett volna akárcsak az iskolai tízpercekben is.

De a *római katolikusok* is nagy számmal iratták a kollégiumba fiaikat, noha a helybeli bencés gimnázium rendelkezésükre állt. A lelkek megbékélésének, a közös nagy célok egyesítő hatásának szép példáját adták a helybeli felekezetek 1848 márciusában: a szabadságot közös istentiszteleten köszöntötték a szabad ég alatt, amikor is együtt szolgáltak a katolikus és protestáns lelkészek. Az első világháború idején a pannonhalmi apát engedélyével bencés tanárok tanítottak a református kollégium gimnáziumi tagozatában, és a Főiskola meghívta a bencés tanárokat a maga szeretetvendégségeire, a konviktusra (köztartásra), közülük számosan meg is jelentek ezeken. S ha ez a két világháború között nem ismétlődött meg, nem a pápai kollégiumban uralkodó ökümenikus szellemen múlt. Bár a „harmadik” fél háttérből folyó uszítása ellenére a két világháború között is megtalálták a találkozás lehetőségeit, nemcsak a titokban egymással mérkőző nyolcadikos „tarokk-csapatok”, megtalálták azokat a cserkészletben, a sportversenyekben, néha a Képzőtársaságban is. Volt rá eset, amikor a református és a bencés gimnázium érettségizői egymásnak álltak sorfalat az évvégi búcsúzáskor.

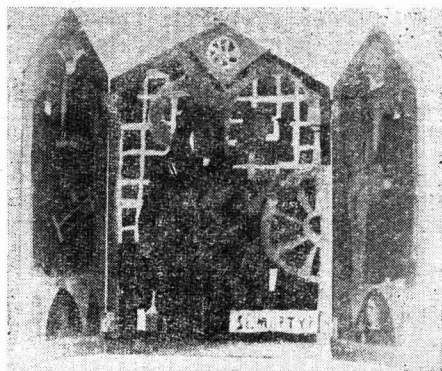
A gimnáziumi létszám legalább egyötödét az *evangélikusok* alkották, noha a közelben a soproni evangélikus líceum jó hírnévnek örvendett. A pápai gimnázium és teológia, valamint a soproni evangélikus líceum és a soproni hittudományi kar között mindig közvetlenek voltak a kapcsolatok. Már a XVIII. század elején, amikor az üldözések ellenére még valahogy tartja magát Pápán a kollégium, alapítvány születik azzal a céllal, hogy segítségével a német szó elsajátítására a kollégiumból ösztöndíjasok mehessenek a soproni scholába. Amikor a Bach-korszakban többször is megvonják a Főiskola tagozatának nyilvánossági jogát, az érettségiző osztályok Sopronba mennek érettségizni. De mentek Győrbe is, ahol viszont katolikus gimnáziumban tették le érettségij vizsgájukat.

A református Főiskola kedvezményeiben is felekezeti különbség nélkül részesültek az arra érdemes más vallású szegény és jótanuló diákok. Hálájuknak számosan meghatározó módon adtak tanújelet felnőtt korukban. |

Még csak annyit, hogy a Főiskola története kéziratban elkészült, és készül az iskola és diákjainak lexikonja is. Ha majd ez napvilágot lát, akkor tudja meg a világ igazán, mit jelentett a magyarság történetében a pápai református Főiskola (Kollégium), milyen körülmények között és kiket adott a nemzetnek.

Kondor Béla: Kompozíció angyallal

Kondor Béla: Kis triptichon